

Силабус
навчальної дисципліни
Практикум з журналістської майстерності
2021–2022 навчальний рік

Освітня програма Журналістика
Спеціальність 061 Журналістика
Галузь знань 06 Журналістика
Рівень вищої освіти перший (бакалаврський) рівень

Викладач Юлія МЕЛЬНИКОВА
Посилання на сайт <http://bdpu.org/faculties/ffsk/structure-ffsk/kaf-soc-kom/composition-kaf-soc-kom/melnikova/>
Контактний телефон 0509391828
E-mail викладача: melnichka07@gmail.com
Графік консультацій середа, 9.35–10.55, ауд. 401, корпус БДПУ 4

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів / годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Звітність
3 / 90 3 семестр – 3 / 90	3 семестр – 12	3 семестр – 12	3 семестр – 66	3 семестр – екзамен

Семестр: осінній

Мова навчання: українська

Ключові слова: журналістика; засоби масової інформації; журналістська майстерність

Мета та завдання курсу:

Метою викладання навчальної дисципліни «Практикум з журналістської майстерності» є поглиблене вивчення інформаційних, аналітичних та художньо-публіцистичних журналістських жанрів, опанування методикою їх підготовки, осмислення впливу особистості автора на зміст та форму журналістського твору. Основними завданнями вивчення дисципліни є формування в студентів професійної відповідальності за інформацію, моральних засад журналістської праці, глибокого розуміння принципів, функцій діяльності ЗМІ, нормам професійної етики, а також – стійкої світоглядної позиції, національно-духовних переконань, державницького мислення, вдосконалення творчої обдарованості, інтелектуальних здібностей.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент буде **знати:**

- принципи і функції діяльності засобів масової комунікації;
- найважливіші державотворчі аспекти функціонування засобів масової комунікації в Україні;
- головні засади творчого процесу журналіста; критерії поділу журналістських творів на жанри;
- призначення, жанрові особливості, різновиди інформаційних, аналітичних, художньо-публіцистичних жанрів, фактори впливу засобів масової комунікації на створення й утвердження українського інформаційного простору;
- найважливіші змістові аспекти пропаганди засобами масової комунікації сутності української національної ідеї державотворення і формування у людей почуття патріотизму, національної гідності, громадянської мужності;

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент буде **вміти:**

- робити інформаційні жанри радіомовлення, телебачення, преси і виокремити спільне та відмінне у них; окреслити особливості методики підготовки інформаційних жанрів для радіо, телебачення і преси; зробити загальний, тематичний огляд газет; підготувати повідомлення (розгорнуте, коментоване, полемічне), звіт, репортаж та інтерв'ю; II семестру кожний студент спробує себе у ролі редактора, кореспондента, випускового редактора, коментатора, інтерв'юера, добиратимуть газетно-журнальні матеріали, порівнюють їхню тематику, структуру, виражальні засоби, мовностилістичні особливості;

Компетентності та програмні результати навчання:

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач	Програмні результати навчання
<p>ЗК 11. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях</p> <p>СК 8. Здатність використовувати сучасне програмне забезпечення та технічне обладнання для провадження журналістської діяльності.</p> <p>ФК 13. Здатність розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави</p>	<p>ПРЗ 1. Знає професійні стандарти, етичні та правові норми, що регулюють функціонування ЗМК та журналістську діяльність в Україні.</p> <p>ПРУ 3. Здатний дотримуватись професійних стандартів, етичних та правових норм, забезпечуючи суспільство різнобічною, оперативною, повною і правдивою інформацією. Уміє діяти соціально відповідально.</p> <p>ПРУ 9. Уміє писати журналістські матеріали для різних видів ЗМК (друковані, радіо, телебачення, інтернет-ЗМІ), використовуючи відповідні жанри журналістських матеріалів, специфіку їх підготовки відповідно до різновиду ЗМК (друковані, радіо, телебачення, інтернет-ЗМІ).</p> <p>ПРК 1. Формує комунікаційну стратегію з колегами, соціальними партнерами, із дотриманням етичних норм спілкування, принципів толерантності, творчого діалогу, співробітництва та взаємоповаги до всіх учасників масово-інформаційного процесу</p>

Зміст курсу:

Тема 1. Моделі побудови інформаційних матеріалів. «Перевернута піраміда», «звичайна піраміда», «прямокутник». Формула Квінтіліана: «Хто?», «Що?», «Де?», «Коли?», «Чому?», «Як?», «Яке джерело?». Відображення важливих, реальних відомостей в журналістських матеріалах. Елементи журналістських творів: подієво-фактичні (описувані явища, події як щось цілісне; система факторів, що лежать в основі описуваного; аргументи та докази); проблемно-тематичні (тема, її підтеми і відгалуження, магістральна проблема, що вбирає в себе багато різнопланових тем, вузлові питання, конфліктна ситуація); ідейно-концептуальні (ідейна позиція автора, принципова концепція, висновки, рекомендації тощо).

Тема 2. Методичні засади підготовки статті. Розуміння специфіки жанру. Композиційна гнучкість статті. Внутрішній (публіцистичний) конфлікт; зіткнення, вир думок і пристрастей. Домінування логічно-абстрактного мислення. Процес мислення: аналіз (розкладання предметів на окремі ознаки, виявлення їх зв'язку з розчленованих у процесі аналізу за окремими ознаками, подання їх як системи виділених властивостей і відношень), порівняння (виявлення подібностей і відмінностей між предметами), узагальнення (об'єднання предметів за їхніми подібними рисами), абстрагування, тобто формування образів реальності (уявлень, понять, суджень).

Тема 3. Аналітичні жанри журналістики. Аналіз і синтез. Призначення аналітичних жанрів. Особливості підготовки коментаря для преси, радіо і телебачення. Цінність коментаря: оригінальність суджень і висновків, точність і образність слова; розповсюдження загальновідомих істин, тенденційне, зацікавлене, одностороннє тлумачення подій. Уміння бачити і розуміти побачене, яке охоплює широту поглядів на факти, події, явища і зв'язок між ними у просторі і часі; за фактами бачити тенденції.

Тема 4. Жанрова особливість інтерв'ю: діалогічний характер, три етапи підготовки до інтерв'ю: загальний (інтелектуальний), конкретний і психологічний. Критерії вибору людини для інтерв'ю. Запитання журналіста – один із засобів пізнання дійсності з допомогою відповідей компетентної людини. Складові майстерності підготовки до інтерв'ю та розмови з опитуваним.

Тема 5. Художньо-публіцистичні жанри: документально-художня природа. Модифікація аналітичного методу пізнання дійсності в художньо-публіцистичних жанрах. Документальна основа нарису. Публіцистичні і художні прийоми та засоби відображення в нарисі. Основні жанрові ознаки нарису – документальність, достовірність, актуальність, єдність художності та публіцистичності. Авторське «Я» у нарисі. Поєднання логічно-абстрактного мислення, документальності, симбіозу поняття і образу (образний вираз, художня деталь, образна картина і образ-персонаж).

Тема 6. Сатиричні жанри: памфлет, фейлетон та епіграма. Основні характеристики. Прийоми створення сатиричного – іронія, сатира, гумор, пародія. Функціонування сатиричних жанрів у традиційних та нових медіа.

Тема 7. Національна ідентичність – фундамент розвитку української України. Осмислення в журналістських творах головного складника національної ідентичності – правдивої історії України. Хто

контролює минуле, той визначає й майбутнє. Утвердження правди як духовного поняття. Висвітлення проблеми утвердження української національної ідентичності в коментарях.

Тема 9. Громадянська позиція журналіста. Відповідальність журналіста за оприлюднене слово. Сутність конструктивної, державотворчої позиції журналіста. Культивування журналістами громадянської мужності.

Тема 10. Морально-духовна сутність журналістської праці. Утвердження правди, високих духовно-моральних цінностей, національних ідеалів, культивування взаємоповаги між людьми різних націй. Формування позитивного образу українця та України. Дотримання журналістами норм професійної етики та загальнолюдських норм моралі.

Таблиця 1. Максимальна вага поточного та підсумкового контролю у балах

Вид контролю	Максимальна вага поточного та підсумкового контролю у балах	Частина підсумкової оцінки у балах	Підсумкова оцінка
Поточний контроль		48	100
Лекційні заняття	18		
Практичні заняття	30		
Написання журналістських матеріалів	52	52	

Таблиця 2. Розподіл набраних студентом балів під час поточного контролю

Види робіт	Кількість набраних балів			
	незадовільно	задовільно	добре	відмінно
Практичне заняття 1	2	3	4	5
Практичне заняття 2	2	3	4	5
Практичне заняття 3	2	3	4	5
Практичне заняття 4	2	3	4	5
Практичне заняття 5	2	3	4	5
Практичне заняття 6	2	3	4	5
Максимальна кількість набраних балів	12	18	24	30

Таблиця 3. Розподіл набраних студентом балів під час підсумкового контролю

Види робіт	Кількість набраних балів			
	незадовільно	задовільно	добре	відмінно

Таблиця 4. Шкала оцінювання поточного та підсумкового контролю

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС
	Для підсумкового семестрового контролю, що включає екзамен, курсову роботу, практику	Для підсумкового семестрового контролю, що включає залік	Для всіх видів підсумкового контролю

90-100	A	зараховано	A
78-89	B		B
65-77	C		C
58-64	D		D
50-57	E		E
35-49	FX з можливістю повторного складання	не зараховано	FX з можливістю повторного складання
1-34	F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)		F F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)

Підсумкова оцінка є сумою балів, набраних за весь курс навчання та під час екзамену (50+50=100) та вираховується за національною шкалою та шкалою ЄКТС.

Таблиця 5. Шкала оцінювання: національна та ЄКТС
Внутрішня університетська шкала оцінювання

Шкала оцінювання, що використовується в університеті	Шкала оцінювання ЄКТС
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX (з можливістю повторного складання)
1-34	F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)

Список рекомендованих джерел:

Основні

1. Чекмишев О. Основи журналістики. Київ : ВЦ «Академія», 2021. 168 с.
2. Телевізійна та радіокомунікація: історія, теорія, новітні практики. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2021. – 420 с.

Додаткові

3. Гоян О. Основи радіожурналістики і радіоменеджменту. Кив : Веселка. 2004.
4. Дмитровський З. Є. Телевізійна журналістика. Львів : ПАІС, 2009.
5. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості. Львів: ПАІС, 2008. 276 с.
6. Сербенська О. А. Бабенко В. В. Основи телетворчості: Практикум. Львів: ПАІС, 2007.
7. Бойд Е. Ефірна журналістика. Технології виробництва ефірних новин (Пер. з англ. О. О. Колот, ред. перекл. А. В. Куликов. Київ, 2007.
8. Потятиник Б. В. Медіа: ключі до розуміння. Львів: ПАІС, 2004.
9. Рендол Д. Універсальний журналіст. Київ, 2007.
10. Різун В. В. Маси: Тексти лекцій. Київ : Видавничо-поліграфічний центр „Київський університет”, 2003.
11. Ройманн К. Журналістські жанри // Публіцистика. Масова комунікація: медіаенциклопедія. За заг. ред. В. Ф. Іванова. Київ : Академія Української Преси, Центр Вільної Преси, 2007.
12. Стівенс М. Виробництво новин: телебачення, радіо, інтернет. Київ : Вид. дім „Києво-Могилянська академія”, 2008.
13. Штрмайер Герд. Політика і мас-медіа. Київ : Вид. дім „Києво-Могилянська академія”, 2008.

